

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. június 1.
(OR. en)

9643/18

**Intézményközi referenciaszám:
2018/0186 (CNS)**

**COCON 9
VISA 134
FREMP 90**

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. május 31.
Címzett:	Jepe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2018) 358 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS IRÁNYELVE az uniós ideiglenes úti okmány létrehozásáról, valamint a 96/409/KKBP határozat hatályon kívül helyezéséről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2018) 358 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2018) 358 final

Brüsszel, 2018.5.31.
COM(2018) 358 final

2018/0186 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS IRÁNYELVE

**az uniós ideiglenes úti okmány létrehozásáról, valamint a 96/409/KKBP határozat
hatályon kívül helyezéséről**

{SEC(2018) 263 final} - {SWD(2018) 272 final} - {SWD(2018) 273 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A konzuli védelem tekintetében történő egyenlő bánásmódhoz való jog az egyik olyan konkrét jog, amelyet a Szerződések az uniós polgárságuk alapján biztosítanak az uniós polgárok számára. Az uniós polgárok jogosultak segítséget kérni bármely uniós tagállam nagykövetségétől vagy konzulátusától, ha segítségre szorulnak az EU-n kívül és saját tagállamuknak nincs nagykövetségük vagy konzulátusuk, amely segítséget nyújthatna számukra (vagyis nem rendelkeznek „képviselettel”¹). A tagállamoknak ugyanolyan feltételekkel kell segítséget nyújtaniuk az uniós polgároknak, mint ahogyan saját állampolgáraikat segítik. Ez az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 20. cikke (2) bekezdésének c) pontjába és 23. cikkébe, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 46. cikkébe foglalt jog az uniós szolidaritás kifejeződése, és az uniós polgárság egyik gyakorlati előnye. Jó példát nyújt arra, hogy az EU miként hozható közelebb a polgáraihoz, ami prioritást jelent a Bizottság számára².

A képviselettel nem rendelkező polgároknak nyújtott segítség egyik formáját az ideiglenes úti okmányok kibocsátása jelenti. Ideiglenes úti okmányokat akkor bocsátanak ki a polgárok számára, ha útlevelük vagy úti okmányuk elveszett, ellopták megsemmisült vagy ideiglenesen nem elérhető. 1996-ban a 96/409/KKBP határozat³ bevezette a harmadik országokban (vagyis az EU-n kívüli országokban) képviselettel nem rendelkező uniós polgárok számára a tagállamok által kibocsátandó ideiglenes úti okmány közös formátumát (a továbbiakban: uniós ideiglenes úti okmány).

Az ideiglenes úti okmány, amely a harmadik országokban bajba került, képviselettel nem rendelkező uniós polgárok számára történő tagállami segítségnyújtás leggyakoribb típusát jelenti⁴, elengedhetetlen ahhoz, hogy elősegítsék e polgárok biztonságos hazatérését. Ennek keretében az uniós polgárok igénybe vehetik az uniós polgári jogállásukból adódóan őket harmadik országokban megillető védelmet.

Mostanáig 20 év telt el az uniós ideiglenes úti okmányok bevezetése óta, és aktualizálni kell a 96/409/KKBP határozat szabályait és az uniós ideiglenes úti okmány formátumát. A 96/409/KKBP határozat nem tükrözi a konzuli védelemre vonatkozó uniós szabályok

¹ Lásd még a harmadik országokban képviselettel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmét elősegítő koordinációs és együttműködési intézkedésekről és a 95/553/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. április 20-i (EU) 2015/637 tanácsi irányelv (HL L 106., 2015.4.24., 1. o.) 6. cikkét.

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/juncker-political-guidelines-speech_hu.pdf

³ A Tagállamok Kormányainak A Tanács Keretében Ülésező Képviselői Által Elfogadott 96/409/KKBP Határozat (1996. június 25.) egy ideiglenes úti okmány létrehozásáról (HL L 168., 1996.7.6., 4. o.).

⁴ Az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentés (COM(2017) 30 final/2) szerint, „a gyakorlatban az ideiglenes úti okmányok kiállítására képezi a tagállamok által a képviselettel nem rendelkező uniós polgárok számára nyújtott segítség leggyakoribb formáját (az összes ügy több, mint 60 %-a)”. Abszolút értékben viszonylag kis számban kerültek kibocsátásra uniós ideiglenes úti okmányok. A becslést éves szám mintegy 320 az EU-n kívül és 250 az EU-n belül. Becslések szerint évente további 400-500 képviselettel nem rendelkező polgár számára nemzeti ideiglenes úti okmányt állítanak ki az uniós ideiglenes úti okmány formátum helyett. Az uniós ideiglenes úti okmányokra vonatkozó adatok azonban töredékesek és valószínűleg alulbecsültek, mivel jelenleg nem minden tagállam gyűjt pontos statisztikai adatokat az uniós ideiglenes úti okmányokról (további információk találhatóak az e javaslatot kísérő értékelésben).

közelmúltbeli változásait, az uniós ideiglenes úti okmány pedig jelenlegi formájában nem alkalmazkodik az aktuális globális biztonsági környezethez.

Különös aggodalomra ad okot, hogy a jelenlegi uniós ideiglenes úti okmány nem eléggé időtálló. Nem veszi figyelembe az úti okmányok biztonságának javításait, és nem nyújt elegendő védelmet a csalással és a hamisítással szemben. Ennek következtében széttagoltan alkalmazzák az uniós ideiglenes úti okmányt az Unión belül. Egyes tagállamok már nem használják az ideiglenes úti okmány közös formátumát, az annak biztonsági elemeivel kapcsolatos aggályok miatt.

Ezenfelül a 96/409/KKBP határozatot nem hangolták össze az (EU) 2015/637 tanácsi irányelvvel⁵. Ez az irányelv, amelyet a tagállamok 2018. május 1-jéig voltak kötelesek átültetni, általánosságban szabályozza a képvisellel nem rendelkező polgárok konzuli védelmét, és így az uniós ideiglenes úti okmányok kiállítására vonatkozó szabályokat is tartalmaz. Végezetül az ideiglenes úti okmány közös formátumának bizonyos egyedi jellemzői (például az, hogy nincs hely a szükséges harmadik országbeli tranzitvízumok elhelyezésére) csökkentik annak valószínűségét, hogy harmadik országok elfogadják azt.

Ez a javaslat a Tanács azon felkérését követi nyomon, hogy a Bizottság tegyen javaslatot olyan új uniós ideiglenes úti okmány létrehozására vonatkozóan, amely rendelkezik a napjainkban használatos biztonsági jellemzőkkel, korszerűsítve a 96/409/KKBP határozatban leírt jellemzőket⁶.

A 2016. decemberi, okmánybiztonságról szóló 2016. évi cselekvési tervében⁷ és a „Fokozott biztonság a mobilitás korában: a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos információcsere javítása és a külső határok megerősítése” című 2016-os közleményében⁸ a Bizottság foglalkozott az úti okmány hamisítással, és kiemelte a biztonságos úti okmányok szükségességét, valamint vállalta, hogy felméri az ideiglenes úti okmányok biztonsági elemeinek erősítésére kínálkozó lehetőségeket. Ezenfelül az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésben⁹ a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, feltérképezi annak lehetőségeit, hogyan korszerűsíthetők a konzuli képvisellel nem rendelkező uniós polgárok ideiglenes úti okmányára, többek között az ideiglenes úti okmányok közös uniós formátumának biztonsági elemeire vonatkozó szabályok, hogy biztosítsa a polgárok számára a konzuli védelemhez való joguk tényleges gyakorlását.

A cselekvési tervre¹⁰ és az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésre¹¹ vonatkozó tanácsi következtetéseken a Tanács hangsúlyozta az úti és személyazonosító okmányok biztonságának fontosságát az úti okmányokkal való visszaélések elleni küzdelemben. A következtetések emellett felszólították a Bizottságot a megfelelő nyomon követés biztosítására.

⁵ A Tanács (EU) 2015/637 irányelve (2015. április 20.) a harmadik országokban képvisellel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmét elősegítő koordinációs és együttműködési intézkedésekről és a 95/553/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 106., 2015.4.24., 1. o.).

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5287-2011-INIT/hu/pdf>

⁷ COM(2016) 790 final.

⁸ COM(2016) 602 final.

⁹ COM(2017) 30 final/2.

¹⁰ A Tanács következtetései az úti okmányokkal való visszaéléssel szembeni európai reagálás megerősítésére irányuló bizottsági cselekvési tervről, elfogadva: 2017. március 27-én, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7696-2017-INIT/hu/pdf>.

¹¹ A Tanács következtetései az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésről, elfogadva: 2017. május 11-én <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9080-2017-INIT/hu/pdf>.

Az Európai Parlament az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésre vonatkozó állásfoglalásában¹² felhívta a Bizottságot, hogy az uniós ideiglenes úti okmány vonatkozásában tegyen javaslatot egy új, biztonságosabb formátumra.

A Bizottság 2018. évi éves munkaprogramja¹³ tartalmazza az ideiglenes úti okmány létrehozásáról szóló tanácsi határozat felváltására irányuló irányelvjavaslat felülvizsgálatát (REFIT). A felülvizsgálat célja a konzuli képviselettel nem rendelkező uniós polgárok ideiglenes úti okmányára, többek között a közös uniós formátum biztonsági elemeire vonatkozó szabályok korszerűsítése, hogy biztosítsák a polgárok számára a konzuli védelemhez való joguk tényleges gyakorlását. Az uniós ideiglenes úti okmány biztonsági elemeinek erősítésével csökkentenék a hamisítás és a hamis okmányok előállításának kockázatát, ezáltal fellépnének a csalással, valamint az úti okmányokkal való visszaéléssel szemben, ami pedig elősegítené a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az EU bármely polgára, aki olyan harmadik ország területén tartózkodik, amelyben az állampolgársága szerinti tagállam nem rendelkezik képviselettel, jogosult bármely tagállam konzuli védelmére, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

A harmadik országokban képviselettel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmének elősegítéséhez szükséges koordinációs és együttműködési intézkedések meghatározása érdekében a Tanács 2015-ben elfogadta az (EU) 2015/637 irányelvet. Az (EU) 2015/637 irányelv a harmadik országokban képviselettel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmét elősegítő koordinációs és együttműködési intézkedésekre vonatkozó általános szabályokat tartalmaz. Az irányelv 9. cikkének f) pontja kifejezetten kimondja, hogy az irányelv az ideiglenes úti okmányok kiállítására is vonatkozik.

E javaslat egyik célja, hogy az uniós ideiglenes úti okmányokra vonatkozó különös szabályokat teljes mértékben összehangolja az (EU) 2015/637 irányelvvel. E javaslat szükség esetén tovább pontosítja az (EU) 2015/637 irányelvbe foglalt általános szabályokat, például az uniós ideiglenes úti okmány kérelem feldolgozása során a tagállamok között kialakított koordináció és együttműködés tekintetében. A javasolt irányelv nem módosítja az (EU) 2015/637 irányelvben megállapított jogokat.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A biztonságos és megbízható okmányok a határigazgatás fontos elemei.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

E javaslat a konzuli védelemről szóló (EU) 2015/637 irányelvhez hasonlóan az EUMSZ 23. cikkén alapul. E rendelkezés (2) bekezdése értelmében a Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően különleges jogalkotási eljárás keretében a képviselettel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmének megkönnyítéséhez szükséges koordinációs és

¹² Az Európai Parlament 2017. december 12-i állásfoglalása az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésről: A polgárok jogainak megerősítése a demokratikus átalakulás uniójában <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0487&language=HU&ring=A8-2017-0385>.

¹³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp_2018_annex_ii_en.pdf

együttműködési intézkedéseket megállapító irányelveket fogadhat el. Ez a rendelkezés valamennyi tagállamra alkalmazandó.

A javaslat célja a konzuli védelem megkönnyítéséhez szükséges intézkedések megállapítása a képvisellel nem rendelkező polgároknak nyújtott konzuli segítség leggyakoribb típusa, azaz az ideiglenes úti okmányok kiállítása esetében. Ezt a célkitűzést annak révén kell megvalósítani, hogy a tagállamok közötti standard együttműködési eljárást alakítsanak ki a tökéletesített biztonsági elemeken alapuló egységes formátumú ideiglenes úti okmányok kiállítása tekintetében. Ez lehetővé teszi majd, hogy a polgárok hatékonyan és biztonságosabb környezetben éljenek a konzuli védelemhez való jogukkal.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Az uniós ideiglenes úti okmányok kiállítása uniós dimenzióval rendelkezik, mivel egy tagállam által egy másik tagállam állampolgárának biztosított védelemre vonatkozik.

Az uniós ideiglenes úti okmányok a 96/409/KKBP határozatban megállapított jelenlegi formátumát aktualizálni kell. E formátum módosításaira kizárólag a Bizottság tehet javaslatot. A korszerűsített biztonsági elemekkel rendelkező uniós ideiglenes úti okmány javítani fogja az EU átfogó biztonságát, mivel ezek az okmányok lehetővé teszik, hogy birtokosuk átlépje az uniós határokat. Ezenfelül az egységes formátum és a harmonizált biztonsági elemek nagyobb mértékű alkalmazása fokozza majd a harmadik országok általi elismerést. E célkitűzéseket a tagállamok önállóan nem tudják megvalósítani.

A korszerűsített biztonsági elemekkel rendelkező uniós ideiglenes úti okmány hiányában a tagállamok egyre inkább nemzeti ideiglenes úti okmányaikat vehetik igénybe azon Szerződéses kötelezettségük teljesítése céljából, hogy a képvisellel nem rendelkező uniós polgároknak ugyanolyan feltételekkel nyújtsanak konzuli védelmet, mint a saját állampolgáraiknak. Ez azzal a kockázattal jár, hogy a tagállamok szétartó gyakorlatot követnek az alkalmazott okmányok és eljárások tekintetében. Felidézi továbbá a legkedvezőbb igazságszolgáltatási fórum kiválasztásának kockázatát („forum shopping”), amikor a polgárok azért az egyik tagállamtól kérnek ideiglenes úti okmányokat és nem egy másiktól, mert egyes tagállamok okmányait szélesebb körben elismerik, azok olcsóbbak és könnyebben beszerezhetőek, mint más tagállamok okmányai.

- **Arányosság**

Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke kimondja, hogy az Unió intézkedéseinek nem szabad túllépniük a Szerződés célkitűzéseinek eléréséhez szükséges mértéket. Ehhez az uniós fellépéshez olyan jogszabályi formát kell választani, amely lehetővé teszi a javaslat célkitűzésének elérését és annak lehető leghatékonyabb végrehajtását.

Ez a javaslat kötelezővé teszi az uniós ideiglenes úti okmányok használatát az EU-n kívül képvisellel nem rendelkező polgárok esetében. A tagállamok kötelesek lennének uniós ideiglenes úti okmányt kiállítani a vonatkozó feltételeknek megfelelő, képvisellel nem rendelkező polgárok számára. A javaslat azokat a helyzeteket szabályozza, amelyekre már kiterjed a konzuli védelem nyújtásának kötelezettsége.

A javaslat javítja az uniós ideiglenes úti okmány biztonsági elemeit a tagállamok és a harmadik országok által elvárt standardnak megfelelően. Ezt azáltal valósítja meg, hogy az

egységes vízumformátum keretében már létező standardokra támaszkodik¹⁴. Ezért a javaslat lehetővé teszi, hogy a tagállamok nagykövetségein és konzulátusain már rendelkezésre álló berendezéseket használják az uniós ideiglenes úti okmány esetében, korlátozva az új berendezések és képzés szükségességét.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Az EUMSZ 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően a javasolt eszköz az irányelv.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

A 96/409/KKBP határozat értékelése megállapította, hogy az uniós ideiglenes úti okmány kiállítása hatékony és valós segítséget nyújtott a harmadik országokban bajba került uniós polgároknak. Az értékelés megállapította továbbá, hogy az uniós ideiglenes úti okmány az uniós polgárság előnyeinek gyakorlati megnyilvánulása, amely várhatóan a jövőben is lényeges marad.

Az uniós ideiglenes úti okmány jogi keretét azonban ki kell igazítani az értékelés révén feltárt egyes végrehajtási kérdések kezelése érdekében. E kiigazításoknak mindenekelőtt arra kell irányulniuk, hogy biztosítsák az (EU) 2015/637 irányelvvel való következetességet, valamint a változó biztonsági szükségletek függvényében javítsák az uniós ideiglenes úti okmány biztonsági elemeit. Az értékelés által feltárt legfontosabb problémák az ideiglenes úti okmányok kiállítására vonatkozó szétartó megközelítés (nem minden tagállam használja a 96/409/KKBP határozattal létrehozott ideiglenes úti okmány formátumot), valamint az ideiglenes úti okmány közös formátumával kapcsolatban érzékelt, korlátozott elfogadhatóság, jogbizonytalanság, érvényesíthetőség és aggályok. E javaslat célja a 96/409/KKBP határozat értékelése által feltárt problémák kezelése.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A konzultációs folyamat ötvözte az általánosabb hatókörű konzultációs eszközöket, így a nyilvános konzultációt, a tagállamok és az érdekképviselői csoportok körében végzett célzottabb egyeztetésekkel és felmérésekkel. A megkérdezett érdekelték közé tartoztak tagállami illetékes hatóságok; harmadik országokbeli tagállami diplomáciai képviselők; harmadik országok hatóságai; szakmai szövetségek (beleértve utazásszervezőket, légitársaságokat és biztosítókat); polgárok és polgárok csoportjai; valamint az Európai Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat és a Tanács Főtitkárságának szakértői. A Bizottság e javaslat elkészítése során figyelembe vett említett érdekelték álláspontját.

A konzultációs folyamat eredményeire vonatkozó részletes információk megtalálhatók az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat 2. mellékletében.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A Bizottság a releváns keretszerződés alapján megrendelt egy tanulmányt „az európai ideiglenes úti okmányról szóló meglévő uniós eszköz értékeléséről és hatásvizsgálatáról”.

¹⁴ A vízumok egységes formátumának meghatározásáról szóló 1683/95/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2017. július 4-i (EU) 2017/1370 európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a vízumok egységes formátumának meghatározásáról szóló 1995. május 29-i 1683/95/EK tanácsi rendelet.

- **Hatásvizsgálat**

Az e javaslatot alátámasztó hatásvizsgálat kedvező véleményt kapott a Szabályozói Ellenőrzési Testülettől, bizonyos javítási javaslatokkal kiegészítve¹⁵. A hatásvizsgálat több lehetséges szakpolitikai alternatívát mérlegelt: a jelenlegi helyzet fenntartása; kizárólag jogilag nem kötelező intézkedések elfogadása; a 96/409/KKBP határozat visszavonása és az uniós ideiglenes úti okmány megszüntetése; az uniós ideiglenes úti okmányt valamennyi uniós polgár számára kötelezővé tévő új jogszabály; fokozott biztonsági elemekkel rendelkező uniós ideiglenes úti okmányt létrehozó új jogszabály; valamint biometrikus azonosítókkal rendelkező uniós ideiglenes úti okmányt létrehozó új jogszabály.

A jelenlegi helyzet fenntartására, valamint az uniós ideiglenes úti okmány megszüntetésére vonatkozó alternatívákat nem tartották kielégítőnek és hatékonyak a célkitűzések elérése tekintetében. Azt, hogy valamennyi uniós polgár számára kötelezővé tegyék az uniós ideiglenes úti okmányt, aránytalannak tekintették. A puha, jogilag nem kötelező intézkedéseket szintén nem tekintették kielégítőnek, ha azok végrehajtása önállóan történik. A puha intézkedéseknek ugyanakkor a választott alternatívát kell kísérniük, hogy segítsék annak végrehajtását.

Az új jogszabályt előíró két alternatíva közül főként költséghatékonysági és arányossági megfontolásokból előnyösebbnek tekintették a fokozott biztonsági elemekkel rendelkező uniós ideiglenes úti okmány létrehozásáról szóló alternatívát a biometrikus azonosítókkal rendelkező uniós ideiglenes úti okmány létrehozására vonatkozóan. Mindenekelőtt az előbbi alternatíva hasznosítaná az egységes vízumformátum nyomtatásához használt meglévő berendezéseket, az utóbbi viszont a biometrikus azonosítók nyomtatására alkalmas berendezések telepítését igényelné. Ez valószínűleg jelentős költségeket okozna a tagállamoknak és a polgároknak.

Az előnyben részesített alternatív várhatóan több területen is előnyökkel fog járni. A rászoruló, képviselettel nem rendelkező uniós polgárok az (EU) 2015/637 irányelv alapján egyszerűsített eljárásnak megfelelően minden tagállam konzulátusától beszerezhetnék uniós ideiglenes úti okmányt. Több helyzetben lennének jogosultak uniós ideiglenes úti okmányra, mint az uniós ideiglenes úti okmányról szóló jelenlegi határozat előírásai alapján. Ugyancsak hasznosak lennének számukra az egyértelműbb kiállítási eljárások és határidők.

A tagállamok és az EU számára előnyösek lennének az uniós ideiglenes úti okmány fokozott biztonsági elemei. Az új okmány kiterjedtebb használata annak lehetőségét hordozná, hogy a harmadik országok inkább elismerik azt, továbbá a géppel olvashatóságra vonatkozó korszerű standardok elfogadása minden bizonnyal megkönnyítené a határátkelést. A harmadik országok által megfelelőbb elismerés hozzájárulna ahhoz, hogy a képviselettel nem rendelkező polgárok pénzt takarítsanak meg szállodai tartózkodásuk csökkentésével és alternatív utazási szolgáltatásokkal. A többnyelvű és uniós szinten előállított, biztonságosabb formátumú uniós ideiglenes úti okmány mellett költséghatékony alternatívát jelenthetne azoknak a tagállamoknak, amelyek bármely elavult nemzeti ideiglenes úti okmány felváltását mérlegelik. Végezetül a Bizottság képes volna érvényesíteni az uniós ideiglenes úti okmányra vonatkozó új jogszabályt, és ellenőrizni tudná annak végrehajtását.

¹⁵ A Szabályozói Ellenőrzési Testület véleménye elérhető a következő internetcímen: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A kezdeményezést belefoglalták a Bizottság 2018. évi éves munkaprogramjába a Célravezető és hatáson szabályozás program (REFIT) „a jogérvényesülés és az alapvető jogok kölcsönös bizalmon alapuló térsége” prioritásához tartozó kezdeményezések alapján¹⁶. Ennek keretében a Bizottság megvizsgálta az egyszerűsítés és a tehercsökkentés lehetőségeit.

A javaslat célja az uniós ideiglenes úti okmányok kiállítási eljárásának egyszerűsítése, ami a közigazgatási szervek és az úti okmányok elvesztése miatt bajba kerülő polgárok terheinek csökkenéséhez vezet. A javaslat ugyanakkor erősíti az uniós úti okmány biztonsági elemeit, mivel azt felhasználhatják az EU területére való belépéshez. E célból a javaslat a vízumbélyeg keretében már meglévő berendezésekre és szakismeretre támaszkodik. Az egységes, biztonságosabb uniós úti okmány csökkentheti a polgárok és a vállalkozások (például a légitársaságok) költségeit és kellemetlenségeit a harmadik országok általi elfogadás és az EU külső határain történő adatkezelés javításával.

Az egyszerűsítési elemek becslések szerint évente 93 000 EUR hasznot hoznak a polgároknak. A megbízható adatok hiánya miatt a vállalkozások és a határőrizeti szervek potenciális megtakarításait nem számszerűsítették.

- **Alapjogok**

E javaslat érvényesíti az uniós polgárok diplomáciai és konzuli védelemhez való alapvető jogát, amit a Charta 46. cikke garantál.

A javaslat emellett érinti a Chartának a magánélet tiszteletben tartásáról szóló 7. cikkét, és a személyes adatok védelméhez való jogról szóló 8. cikkét. A polgárok személyes adatok kezelése, beleértve a személyes adatok gyűjtését, felhasználását és az azokhoz való hozzáférést, érinti a Charta szerinti magánélethez való jogot, valamint a személyes adatok védelméhez való jogot. Az ezen alapvető jogokba való beavatkozást igazolni kell¹⁷.

A személyes adatok védelmére és az adatbiztonságra is kiterjedő adatvédelemre tekintettel alkalmazni kell a vonatkozó uniós szabályokat¹⁸. Az adatvédelmi rendszertől való eltérést nem írtak elő. A tagállamoknak világos szabályokat, feltételeket és biztosítékokat kell végrehajtaniuk adott esetben az uniós adatvédelmi szabályoknak megfelelően. A kezdeményezés nem biztosít jogalapot az annak alapján gyűjtött adatok tárolásához vagy az ilyen adatoknak a kérelmező személyazonosságának ellenőrzésétől, az uniós ideiglenes úti okmány bélyeg nyomtatásától, valamint az érintett személy utazásának megkönnyítésétől eltérő célokra történő felhasználásához. Bármely adattárolásnak meg kellene felelnie az (EU) 2016/679 rendeletben meghatározott adatvédelmi szabályoknak. A kérelmező személyes

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp_2018_annex_ii_en.pdf

¹⁷ Az Európai Unió Bírósága a C-291/12. *Schwarz* kontra *Stadt Bochum* ügyben (ECLI:EU:C:2013:670.) a 2252/2004/EK tanácsi rendelettel összefüggésben meghatározta az ilyen beavatkozás igazolására vonatkozó kritériumokat. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Chartában biztosított jogok korlátozása akkor lehetséges, ha erre „a törvény által, e jogok és szabadságok lényeges tartalmának, valamint az arányosság elvének tiszteletben tartásával kerül sor, továbbá a korlátozás elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja”, és megállapította, hogy e kritériumoknak megfelelnek azon célok, „amelyek közül az első az útlevél-hamisítás megelőzése, a második pedig az útlevelek csalárd felhasználásának (...) a megakadályozása”.

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

adatainak, így arcképmásának a bélyegen való kötelező feltüntetését, valamint a kérelmező személyazonosságának ellenőrzése céljából az állampolgárság szerinti tagállamhoz való továbbítását megfelelő biztosítékok mellett fogják végrehajtani.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat nincs hatással az uniós költségvetésre.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Tekintettel arra, hogy a tagállamok korlátozott számban állítottak ki uniós ideiglenes úti okmányokat, fontos olyan realista megközelítést elfogadni a javaslat nyomon követése és végrehajtása tekintetében, amely nem jelent túlzott terhet a nemzeti hatóságoknak. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy évente nyújtsanak tájékoztatást számára néhány kulcsmutatóról. Szükség esetén a Bizottság további információk gyűjtése mellett dönthet. Öt év elteltével a Bizottság értékelni fogja az irányelv végrehajtását.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az I. fejezet (1. és 2. cikk) ismerteti a javaslat tárgyát és több fogalommeghatározást tartalmaz. A javaslat feltételeket és eljárást állapít meg az uniós ideiglenes úti okmány képvisellel nem rendelkező polgárok általi beszerzése tekintetében, és létrehozza az ilyen okmányok egységes formátumát. A javaslat a „képvisellel nem rendelkező polgár” fogalmának az (EU) 2015/637 irányelvvel azonos meghatározását alkalmazza.

A II. fejezet 3. cikke tartalmazza az uniós ideiglenes úti okmány kiállításának feltételeit. Az uniós ideiglenes úti okmányt általában véve annak a képvisellel nem rendelkező polgárnak a számára kell kiállítani, akinek az útlevele vagy úti okmánya különböző okokból nem áll rendelkezésre, a polgár állampolgársága vagy lakóhelye szerinti tagállamba történő egyszeri utazás céljából. Az okmányt azt követően kell kiállítani, hogy a segítséget nyújtó tagállam konzultációt folytatott a polgár állampolgárság szerinti tagállamával.

A 4. cikk leírja az uniós ideiglenes úti okmány kiállítására szolgáló eljárást, beleértve a képvisellel nem rendelkező polgárnak segítséget nyújtó tagállam, valamint a polgár állampolgársága szerinti tagállam közötti egyeztetést, valamint az alkalmazandó határidőket. A 4. cikk emellett megállapítja a kellően indokolt esetekben vagy válsághelyzetekben alkalmazható kivételeket, továbbá biztonsági intézkedéseket tartalmaz.

Az 5. cikk szerint az uniós ideiglenes úti okmány érvényessége alig lehet hosszabb a hazautazáshoz szükséges minimális időnél.

A 6. cikk úgy rendelkezik, hogy a tagállamok bevezethetnek vagy hatályban tarthatnak kedvezőbb rendelkezéseket, amennyiben azok összeegyeztethetőek az irányelvvel.

A 7. cikk mindenekelőtt meghatározza azokat az esetleges további helyzeteket, amelyekben a tagállamok uniós ideiglenes úti okmányt állíthatnak ki. A harmadik országokban képvisellel nem rendelkező uniós polgárok mellett uniós ideiglenes úti okmányt kaphatnak például a kísérő nélküli családtagok, a tagállam saját állampolgárai vagy lakosai, valamint más tagállam képvisellel rendelkező uniós polgárai. A tagállamok úgy is dönthetnek, hogy az EU-n belül uniós ideiglenes úti okmányt állítanak ki.

A III. fejezet 8. cikke tartalmazza az uniós ideiglenes úti okmány esetében alkalmazandó egységes formátumot, amely egységes formanyomtatványból és bélyegből áll. Az uniós ideiglenes úti okmány átevőjének releváns adatait rányomtatják a bélyegre, amit aztán elhelyeznek a formanyomtatványon.

A 9. cikk megállapítja az uniós ideiglenes úti okmányra vonatkozó kiegészítő műszaki előírások kiadására használt eljárást. Ezek a műszaki előírások szükség esetén titkosak lehetnek.

A 10. cikk az uniós ideiglenes úti okmány nyomtatásáért felelős tagállami szervekre vonatkozik. E szerveket közölni kell a Bizottsággal és a többi tagállammal.

A 11. cikk az arra a bizottságra vonatkozó szabályokat tartalmazza, amelynek feladata, hogy segítséget nyújtson a Bizottságnak az irányelv végrehajtása során.

A 12. cikk azzal bízta meg a harmadik országokbeli uniós képviselőket azzal, hogy értesítsék az uniós ideiglenes úti okmány egységes formátumáról a harmadik országokat és biztosítsák számukra az uniós ideiglenes úti okmány mintáját.

A IV. fejezet több záró rendelkezést tartalmaz.

A 13. cikk meghatározza az adatvédelmi keretet.

A 14. cikk tartalmazza a tagállamok azon kötelezettségét, hogy nyomon kell követniük az irányelv alkalmazását és évente információkat kell szolgáltatniuk a Bizottságnak.

A 15. cikk szerint a Bizottságnak el kell végeznie az irányelv értékelést és a fő megállapításokról jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

A 16. cikk hatályon kívül helyezi a 96/409/KKBP határozatot.

A 17. cikk rögzíti azt az időpontot, ameddig a tagállamoknak át kell ültetniük nemzeti jogrendszerükbe az irányelvet.

A 18. cikk meghatározza, hogy az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

A 19. cikk szerint az irányelv címzettje az összes tagállam.

Az I. és a II. melléklet tartalmazza az egységes uniós ideiglenes úti okmány formanyomtatványra és a bélyegre vonatkozó előírásokat.

Javaslat

A TANÁCS IRÁNYELVE

az uniós ideiglenes úti okmány létrehozásáról, valamint a 96/409/KKBP határozat hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 23. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére¹,

különleges jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az uniós polgárság a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása. Minden uniós polgár számára biztosítja azt a jogot, hogy bármely másik tagállam diplomáciai és konzuli hatóságainak védelmét élvezze olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képvisellel, ugyanolyan feltételek szerint, mint az adott tagállam állampolgárai. Az (EU) 2015/637 tanácsi irányelv² azáltal érvényesíti ezt a jogot, hogy a képvisellel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmének előmozdításához szükséges együttműködési és koordinációs intézkedéseket állapít meg.
- (2) Az (EU) 2015/637 irányelv a tagállami nagykövetségek és konzulátusok részéről a képvisellel nem rendelkező polgárok számára biztosítandó konzuli segítségnyújtás egyik típusaként említi az ideiglenes úti okmányokat. Az ideiglenes úti okmány egyszeri utazásra feljogosító okmány, amely lehetővé teszi a birtokosa hazatérését, vagy kivételesen más célállomásra utazását abban az esetben, ha nem férhet hozzá rendes úti okmányaihoz, például azért, mert azokat ellopták vagy elveszték.
- (3) A tagállamok kormányai képviselőjének 96/409/KKBP határozata³ közös ideiglenes úti okmányt hozott létre, amelyet a tagállamok uniós polgárok számára állítanak ki olyan helyeken, ahol az adott polgárok állampolgárság szerinti tagállam nem rendelkezik állandó diplomáciai vagy konzuli képvisellel. Most aktualizálni kell e határozat szabályait, és létre kell hozni az uniós ideiglenes úti okmány korszerűsített és biztonságosabb formátumát. Biztosítani kell a következetességet az uniós ideiglenes úti okmány kiállítására vonatkozó különös feltételek és eljárások, valamint az (EU) 2015/637 irányelvbe foglalt, konzuli védelemre vonatkozó általános szabályok között, ugyanis az említett irányelvet, ideértve a 14. cikke által előírt pénzügyi eljárást is,

¹ HL C... , , . o.

² A Tanács (EU) 2015/637 irányelve (2015. április 20.) a harmadik országokban képvisellel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmét elősegítő koordinációs és együttműködési intézkedésekről és a 95/553/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 106., 2015.4.24., 1. o.).

³ A Tagállamok Kormányainak A Tanács Keretében Ülésző Képviselői Által Elfogadott 96/409/KKBP Határozat (1996. június 25.) egy ideiglenes úti okmány létrehozásáról (HL L 168., 1996.7.6., 4. o.).

alkalmazni kell az uniós ideiglenes úti okmány képvisellel nem rendelkező polgárok számára történő kiállítására. Ennek az irányelvnek szükség esetén az (EU) 2015/637 irányelv szabályai mellett alkalmazandó kiegészítő szabályokat kell biztosítania.

- (4) Helyénvaló, hogy az uniós ideiglenes úti okmányt kérelemre kiállítsák bármely képvisellel nem rendelkező polgár számára, akinek az útlevele vagy úti okmánya elveszett, ellopták vagy megsemmisült, ideiglenesen nem érhető el, lejárt vagy egyéb okból nem szerezhető be észszerű időn belül, például utazás során történő szülés esetén, amint a képvisellel nem rendelkező polgárnak segítséget nyújtó tagállam megkapta az állampolgárság szerinti tagállamtól a polgár állampolgárságának megerősítését.
- (5) Mivel az útlevél vagy úti okmány elvesztése jelentős kárt okozhat a polgároknak harmadik országokban, egyszerűsített eljárásokat kell meghatározni a segítséget nyújtó tagállam és a képvisellel nem rendelkező polgár állampolgárság szerinti tagállam közötti együttműködés és koordináció tekintetében. Ugyanakkor kivételes esetekben meg kell őrizni a kellő rugalmasságot. Helyénvaló, hogy válsághelyzetekben a segítséget nyújtó tagállam jogosult legyen arra, hogy az állampolgárság szerinti tagállammal való előzetes egyeztetés nélkül kiállítsa az uniós ideiglenes úti okmányt. Ilyen helyzetekben a segítséget nyújtó tagállamnak a lehető leghamarabb értesíteni kell az állampolgárság szerinti tagállamot a nevében nyújtott segítségről annak érdekében, hogy az állampolgárság szerinti tagállam megfelelően tájékozott legyen.
- (6) Biztonsági okokból az uniós ideiglenes úti okmány átvevőinek biztonságos hazatérésük után vissza kell szolgáltatniuk azokat. Ezenfelül minden kiállított uniós ideiglenes úti okmány egy másolatát tárolni kell a segítséget nyújtó tagállam kibocsátó hatóságánál, és egy további másolatot meg kell küldeni az állampolgárság szerinti tagállamnak. A visszaszolgáltató uniós ideiglenes úti okmányokat és a tárolt másolatokat egy bizonyos idő után meg kell semmisíteni.
- (7) Helyénvaló, hogy a képvisellel nem rendelkező polgárok jogosultak legyenek arra, hogy bármely tagállam nagykövetségén vagy konzulátusán uniós ideiglenes úti okmányt kérelmezzenek. Az (EU) 2015/637 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésébe foglalt előírások szerint a tagállamok gyakorlati megállapodásokat köthetnek a felelősség megosztására, képvisellel nem rendelkező polgárok részére uniós ideiglenes úti okmányok biztosítása céljából. Az uniós ideiglenes úti okmány iránti kérelmeket átvevő tagállamoknak eseti alapon kell értékelniük, hogy helyénvaló-e uniós ideiglenes úti okmányt kiállítani vagy továbbítani kell az ügyet arra a nagykövetségre vagy konzulátusra, amelyet egy már meglévő megállapodás alapján illetékesnek jelöltek ki.
- (8) Helyénvaló, hogy az uniós ideiglenes úti okmány egyszeri utazásra feljogosító okmányként elérendő céljának megfelelően a szóban forgó utazáshoz szükséges időre legyen érvényes. A modern utazási lehetőségekre és azok gyorsaságára figyelemmel az uniós ideiglenes úti okmány érvényessége – kivételes körülményektől eltekintve – nem haladhatja meg a 15 naptári napot.
- (9) Ez az irányelv nem érinti a kedvezőbb nemzeti rendelkezéseket, amennyiben azok összeegyeztethetők ezen irányelvvvel.
- (10) Ez az irányelv nem zárhatja ki, hogy a tagállamok más helyzetekben is uniós ideiglenes úti okmányokat állítsanak ki, tekintetbe véve a nemzeti jogot és gyakorlatot. Helyénvaló, hogy a tagállamok jogosultak legyenek uniós ideiglenes úti okmányoknak a képvisellel nem rendelkező polgárok, valamint a saját állampolgáraik és lakosaik

részére történő kiállítására az Unió területén belül. Ennek során a tagállamoknak meg kell hozniuk a visszaélés és a csalás megelőzéséhez szükséges intézkedéseket.

- (11) Az (EU) 2015/637 irányelv 5. cikkével összhangban, valamint a Szerződés 20. cikke (2) bekezdésének c) pontjába foglalt jog és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikkében elismert magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jog hatékonyságának biztosítása érdekében, továbbá szem előtt tartva a nemzeti jogot és gyakorlatot, a segítséget nyújtó tagállamnak jogosultnak kell lennie arra, hogy uniós ideiglenes úti okmányokat állítson ki az uniós polgár harmadik országbeli családtagjai részére, figyelembe véve az egyes ügyek egyedi körülményeit.
- (12) A formanyomtatványból és bélyegből álló uniós ideiglenes úti okmányoknak valamennyi szükséges adatot tartalmaznia kell, és magas szintű műszaki előírásoknak kell megfelelnie, különösen a hamisítás és meghamisítás elleni védelem tekintetében. Alkalmasnak kell lennie arra, hogy az összes tagállam alkalmazhassa, valamint szabad szemmel is jól látható, mindenki által felismerhető biztonsági elemekkel kell rendelkeznie.
- (13) Az uniós ideiglenes úti okmány egységes formanyomtatványának üres oldalakat kell tartalmaznia, hogy szükség esetén a tranzitvízumok közvetlenül elhelyezhetők legyenek a formanyomtatványon. Helyénvaló, hogy e formanyomtatványon helyezték el az uniós ideiglenes úti okmány bélyegét, amely a kérelmezőre vonatkozó releváns információkat tartalmaz. E bélyegnek az 1683/95/EK tanácsi rendeletben⁴ meghatározott egységes vízumformátum mintáját kell követnie, és azzal egyenértékű biztonsági elemeket kell tartalmaznia. Az uniós ideiglenes úti okmány bélyegét a tagállam nagykövetségén vagy konzulátusán a vízumokhoz használtakkal azonos nyomtatók segítségével kell személyre szabni.
- (14) A kiállítási folyamat biztonságának és gyorsaságának fokozása érdekében a kérelmezőnek az uniós ideiglenes úti okmányhoz használt arcképmását digitális kamera vagy hasonló eszköz segítségével a nagykövetségen vagy konzulátuson helyben kell elkészíteni. Ugyanezt az arcképmást kell továbbítani az állampolgárság szerinti tagállamnak a polgár személyazonosságának megerősítése céljából.
- (15) Ennek az irányelvnek olyan előírásokat kell meghatároznia, amelyek nem tarthatók titokban. Adott esetben ezek az előírások kiegészíthetők további titkos előírásokkal a hamisítás és a meghamisítás megelőzése érdekében.
- (16) A további műszaki előírások titkosságának biztosítása érdekében végrehajtási hatásköröket kell a Bizottságra ruházni. Ezeket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁵ megfelelően kell gyakorolni.
- (17) Annak érdekében, hogy a szükségesnél több személy ne férhessen hozzá a további műszaki előírásokra vonatkozó információkhoz, mindegyik tagállamnak ki kell jelölnie egy, az uniós ideiglenes úti okmány nyomtatásáért felelős szervet. A tagállamok szükség esetén megváltoztathatják a szervet. Biztonsági okokból minden tagállam közli a Bizottsággal és a többi tagállammal az illetékes szerv nevét.
- (18) Az uniós ideiglenes úti okmány elismerésének erősítése érdekében, a harmadik országokbeli uniós képviselőknek értesíteniük kell a harmadik országok releváns

⁴ A Tanács 1683/95/EK rendelete (1995. május 29.) a vízumok egységes formátumának meghatározásáról (HL L 164., 1995.7.14., 1. o.).

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

hatóságait az uniós ideiglenes úti okmány egységes formátumáról és annak bármely későbbi módosításáról, és elő kell segíteniük annak használatát.

- (19) A jogalkotás minőségének javításáról kötött intézményközi megállapodás⁶ (22) és (23) pontjának megfelelően a Bizottságnak értékelnie kell az irányelvet, különösen a konkrét nyomonkövetési megállapodások révén gyűjtött információk alapján, annak érdekében, hogy megvizsgálják az irányelv hatásait és a további intézkedések szükségességét.
- (20) Az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁷ kell alkalmazni az ezen irányelv végrehajtásakor a tagállamok által végzett személyes adat-kezelésre. Az uniós ideiglenes úti okmány rendszer szükségessé teszi személyes adatok kezelését a kérelmező személyazonosságának ellenőrzése, az uniós ideiglenes úti okmány bélyeg nyomtatása, valamint az érintett személy utazásának megkönnyítése céljából. Tovább kell pontosítani a személyes adatok kezelésére vonatkozó biztosítékokat, mint például a gyűjtött személyes adatok maximális megőrzési idejét. Az esetleges visszaélések megelőzése érdekében hároméves maximális megőrzési időre van szükség. A kérelmező személyes adatainak törlése nem érintheti a tagállamok képességét ezen irányelv alkalmazásának figyelemmel kísérésére.
- (21) Mivel ezen irányelv célkitűzéseit a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók amiatt, hogy el kell kerülni a tagállamok által kiállított ideiglenes úti okmányok széttagoltságát, és abból adódó csökkenő mértékű elfogadását, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritási elvnek megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (22) Ezen irányelv célja az Európai Unió Alapjogi Chartájának 46. cikkében garantált konzuli védelemhez való jog előmozdítása. Az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja a különösen a Chartában elismert elveket, beleértve a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, valamint a személyes adatok védelméhez való jogot. Ezt az irányelvet e jogokkal és elvekkkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni.
- (23) A 96/409/KKBP határozatot hatályon kívül kell helyezni,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET TÁRGY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk *Tárgy*

Ez az irányelv megállapítja azokat a feltételeket és eljárást, amelyek mellett a harmadik országokban képvisellel nem rendelkező polgárok beszerezhetik az uniós ideiglenes úti okmányt, és létrehozza az ilyen okmányok egységes formátumát.

⁶ Intézményközi megállapodás (2016. április 13.) az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról (HL L 123., 2016.5.12., 1. o.).

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

2. cikk
Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- (1) „képvisellel nem rendelkező polgár”: valamely tagállam állampolgárságával rendelkező polgár, aki az (EU) 2015/637 irányelv 6. cikkébe foglaltak szerint nem rendelkezik képvisellel valamely harmadik országban;
- (2) „kérelmező”: uniós ideiglenes úti okmányt kérelmező személy;
- (3) „segítséget nyújtó tagállam”: az uniós ideiglenes úti okmány iránti kérelmet befogadó tagállam;
- (4) „állampolgárság szerinti tagállam”: az a tagállam, amelyről a kérelmező azt állítja, hogy az állampolgára;
- (5) „uniós ideiglenes úti okmány”: valamely tagállam által, egy adott harmadik országban képvisellel nem rendelkező polgár részére, a polgár állampolgársága vagy lakóhelye szerinti tagállamba, vagy kivételesen más célállomásra történő egyszeri utazás céljából a polgár kérésére kiállított úti okmány.

II. FEJEZET **AZ UNIÓS IDEIGLENES ÚTI OKMÁNY**

3. cikk
Az uniós ideiglenes úti okmány

A tagállamok – a 4. cikkben vázolt eljárással összhangban – uniós ideiglenes úti okmányt állítanak ki a harmadik országokban képvisellel nem rendelkező azon polgárok számára, akiknek az útlevele vagy úti okmánya elveszett, ellopták vagy megsemmisült, ideiglenesen nem érhető el, lejárt, vagy egyéb okból nem szerezhető be észszerű időn belül.

4. cikk
Az eljárás

- (1) Ha valamely tagállamhoz uniós ideiglenes úti okmány iránti kérelem érkezik, ez a tagállam – az (EU) 2015/637 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével összhangban – 24 órán belül konzultációt folytat az állampolgárság szerinti tagállammal a kérelmező állampolgárságának ellenőrzése céljából.
- (2) A segítséget nyújtó tagállam az összes releváns információt biztosítja az állampolgárság szerinti tagállamnak, beleértve az alábbiakat:
 - a) a kérelmező azon adatai, amelyeket a II. mellékletnek megfelelően fel kell tüntetni uniós ideiglenes úti okmány bélyegen;
 - b) a kérelmező arcképmása, amelyet – rendkívüli körülményektől eltekintve – a segítséget nyújtó tagállam hatóságainak a kérelem napján kell készíteniük.
- (3) Az állampolgárság szerinti tagállam a (2) bekezdésben említett információk beérkezésétől számított 36 órán belül reagál a konzultációra az (EU) 2015/637 irányelv 10. cikkének (3) bekezdésével összhangban, továbbá megerősíti, hogy a kérelmező az állampolgára-e. A kérelmező állampolgárságának megerősítését követően a segítséget nyújtó tagállam legkésőbb az állampolgárság szerinti tagállam

válaszának kézhezvételét követő munkanapon biztosítja az uniós ideiglenes úti okmányt a kérelmező részére.

- (4) Kellően indokolt rendkívüli esetekben a tagállamok az (1) és a (3) bekezdésben meghatározott határidőknél hosszabb időt is igénybe vehetnek.
- (5) Válsághelyzetekben a segítséget nyújtó tagállam az állampolgárság szerinti tagállammal való előzetes egyeztetés nélkül is kiállíthatja az uniós ideiglenes úti okmányt. A segítséget nyújtó tagállam a lehető leghamarabb értesíti az állampolgárság szerinti tagállamot az uniós ideiglenes úti okmány kiállításáról, valamint annak a személynek a személyazonosságáról, akinek a részére az uniós ideiglenes úti okmányt kiállította. Ez az értesítés tartalmazza a személy nevét, és valamennyi olyan adatot, amelyet feltüntettek az uniós ideiglenes úti okmányban.
- (6) Az uniós ideiglenes úti okmányt kiállító tagállami hatóság mindegyik kiállított uniós ideiglenes úti okmány egy másolatát tárolja, egy másikat pedig megküld a kérelmező állampolgársága szerinti tagállamnak. A másolatokat az uniós ideiglenes úti okmány lejártá után 60 nappal meg kell semmisíteni, kivéve ha azokra szükség van egy új útlevelel vagy úti okmány kiállításához.
- (7) Az uniós ideiglenes úti okmányt átvevő személyt fel kell szólítani arra, hogy amikor új útlevelet vagy úti okmányt kérelmez, szolgáltatassa vissza az uniós ideiglenes úti okmányt, függetlenül attól, hogy az lejárt-e. A tagállamok gondoskodnak minden visszaszolgáltató uniós ideiglenes úti okmány kellő időben történő megsemmisítéséről.
- (8) Az (EU) 2015/637 irányelv 14. cikkét alkalmazni kell az uniós ideiglenes úti okmány iránti kérelmekre.

5. cikk *Érvényesség*

Az uniós ideiglenes úti okmány a kiállításának tárgyát képező utazás befejezéséhez szükséges időre érvényes. Ezen idő kiszámításánál a szükséges éjszakai pihenőket és az átszállásokhoz szükséges időt figyelembe kell venni. Az érvényességi idő két napos türelmi időt tartalmaz. Rendkívüli körülményektől eltekintve az uniós ideiglenes úti okmány érvényessége nem haladja meg a 15 munkanapot.

6. cikk *Kedvezőbb bánásmód*

A tagállamok az ezen irányelvben foglaltaknál kedvezőbb rendelkezéseket vezethetnek be vagy tarthatnak fenn, amennyiben azok összeegyeztethetők ezzel az irányelvvvel.

7. cikk *Az uniós ideiglenes úti okmány további jogosultjai*

Ha a kérelmező útlevele vagy úti okmánya elveszett, ellopták vagy megsemmisült, ideiglenesen nem érhető el, lejárt vagy egyéb okból nem szerzhető be észszerű időn belül, a tagállamok uniós ideiglenes úti okmányt állíthatnak ki:

- a) a képvisellel nem rendelkező polgárok azon családtagjai részére, akik maguk nem uniós polgárok, és a képvisellel nem rendelkező polgárokat kísérik, az (EU) 2015/637 irányelv 5. cikkének megfelelően;

- b) saját állampolgáraik vagy lakosaik részére;
- c) azon más tagállamok állampolgárai részére, amelyek képviselettel rendelkeznek abban az országban, ahol az említett állampolgárok uniós ideiglenes úti okmányt kívánnak szerezni;
- d) uniós polgárok és azok családtagjai részére az Unió területén belül;
- e) a velük kapcsolatban álló egyéb személyeknek, és azoknak, akiket be akarnak fogadni.

III. FEJEZET

AZ UNIÓS IDEIGLENES ÚTI OKMÁNY EGYSÉGES FORMÁTUMA

8. cikk

Az uniós ideiglenes úti okmány egységes formátuma

- (1) Az uniós ideiglenes úti okmány egységes formanyomtatványból és bélyegből áll. A formanyomtatvány és a bélyeg megfelel az I. és II. mellékletbe foglalt előírásoknak, valamint az egységes vízumformátumra vonatkozó további műszaki előírásokról és a Bizottság C(2010) 3191 határozatának hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. március 9-i C(2018) 674 bizottsági végrehajtási határozat előírásainak.
- (2) Az uniós ideiglenes úti okmány bélyeg kitöltésekor hiánytalanul ki kell tölteni a II. mellékletben meghatározott szakaszokat és ki kell tölteni az ICAO 9303. sz. dokumentum 2. részének megfelelően a géppel olvasható területet.
- (3) A tagállamok bevezethetnek bármely szükséges nemzeti bejegyzést az uniós ideiglenes úti okmány bélyeg „megjegyzések” mezőjébe. E nemzeti bejegyzések nem kettőzhetik meg a II. mellékletben szereplő szakaszokat.
- (4) Az uniós ideiglenes úti okmány bélyeg minden szakaszát ki kell nyomtatni. A kinyomtatott uniós ideiglenes úti okmány bélyegen kézzel nem szabad változtatni.
- (5) Az uniós ideiglenes úti okmány bélyegeket csak technikai vis maior esetén szabad kézzel kitölteni. A kézzel kitöltött uniós ideiglenes úti okmány bélyeg nem módosítható.
- (6) Ha az uniós ideiglenes úti okmány formanyomtatványán még el nem helyezett uniós ideiglenes úti okmány bélyegen hibát fedeznek fel, érvénytelenítik az uniós ideiglenes úti okmány bélyeget. Ha a formanyomtatványon való elhelyezés után fedezik fel a hibát az uniós ideiglenes úti okmány bélyegen, mindkettőt meg kell semmisíteni és újakat kell előállítani.
- (7) A kitöltött szakaszokat tartalmazó, kinyomtatott uniós ideiglenes úti okmány bélyeget az I. melléklettel összhangban el kell helyezni az uniós ideiglenes úti okmány formanyomtatványán.
- (8) Válsághelyzetekben az e cikkben meghatározottól eltérő formátum is alkalmazható, amennyiben tartalmazza a II. mellékletben szereplő összes kitöltendő szakaszt.

9. cikk
További előírások

A Bizottság az uniós ideiglenes úti okmányokra vonatkozó további műszaki előírásokat tartalmazó végrehajtási jogi aktusokat fogad el a következők tekintetében:

- a) az egységes uniós ideiglenes úti okmány formanyomtatvány és bélyeg kialakítása, mérete és színei;
- b) további biztonsági elemek és követelmények, ideértve a hamisítás és meghamisítás elleni emelt szintű előírásokat;
- c) az egységes uniós ideiglenes úti okmány kitöltésekor és kiállításakor betartandó egyéb szabályok.

Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 11. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Döntést lehet hozni arról, hogy ezek az előírások titkosak legyenek és ne tegyék közzé azokat. Ebben az esetben csak a tagállamok által kijelölt, az uniós ideiglenes úti okmány nyomdai előállításával megbízott szervek és egy tagállam vagy a Bizottság által szabályszerűen felhatalmazott személyek férhetnek hozzá.

10. cikk
Az uniós ideiglenes úti okmány nyomdai előállítása

Minden tagállam egyetlen szervezet jelöl ki, amely felelős az uniós ideiglenes úti okmány ok nyomdai előállításáért. E szerv nevét közölni kell a Bizottsággal és a többi tagállammal. E feladat ellátására két vagy több tagállam ugyanazt a szervezet is kijelölheti. Ha valamely tagállam megváltoztatja az általa kijelölt szervezet, megfelelően tájékoztatja erről a Bizottságot és a többi tagállamot.

11. cikk
A bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot egy bizottság segíti. E bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

12. cikk
Harmadik országok értesítése

- (1) Legkésőbb 21 hónappal ezen irányelv hatálybalépését követően az Európai Unióról szóló szerződés 16. cikkének (9) bekezdése szerint a Tanács elnökségét betöltő tagállam biztosítja az egységes uniós ideiglenes úti okmány formanyomtatvány és bélyeg általános mintapéldányait a Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat számára.
- (2) Az Európai Külügyi Szolgálat továbbítja a formanyomtatvány és a bélyeg általános mintapéldányait a harmadik országokban lévő uniós képviseltek számára.
- (3) A harmadik országokban lévő uniós képviseltek értesítik a harmadik országok illetékes hatóságait az uniós ideiglenes úti okmány egységes formátumáról, valamint annak fő biztonsági elemeiről, azt is beleértve, hogy referenciaként eljuttatják hozzájuk a formanyomtatvány és a bélyeg általános mintapéldányait. A harmadik országokbeli uniós képviseltek az egységes uniós ideiglenes úti okmány

formanyomtatvány és bélyeg általános mintapéldányait képzés és referencia céljából elérhetővé teszik a tagállamok diplomáciai és konzuli képviselői számára.

- (4) Minden alkalommal, amikor módosítják az egységes uniós ideiglenes úti okmány formanyomtatványt és bélyeget, meg kell ismételni az (1)–(3) bekezdésben körvonalazott eljárást. Az (1) bekezdésben említett határidő a módosított formátum elfogadását követő 3 hónap.

IV. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

13. cikk

A személyes adatok védelme

- (1) Az ezen irányelv alkalmazásában kezelt személyes adatok, ideértve a 4. cikk (2) bekezdésének megfelelően a kérelmezőről készített arcképmást, kizárólag abból a célból használhatók fel, hogy a 4. cikkben körvonalazott eljárás szerint ellenőrizzék a kérelmező személyazonosságát, hogy kinyomtassák az uniós ideiglenes úti okmány bélyeget, valamint hogy megkönnyítsék az érintett személy utazását. A segítséget nyújtó tagállam és az állampolgárság szerinti tagállam gondoskodik a személyes adatok megfelelő biztonságáról.
- (2) Az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásának sérelme nélkül, az a kérelmező, akinek a részére uniós ideiglenes úti okmányt állítottak ki, jogosult ellenőrizni az uniós ideiglenes úti okmányba foglalt adatokat, valamint – adott esetben – azok helyesbítését kérni.
- (3) A géppel olvasható formanyomtatványon szereplő információk nem foglalhatók bele az uniós ideiglenes úti okmányba, kivéve ha azok a II. melléklet 6–14. pontjában említett szakaszokban vannak feltüntetve.
- (4) A segítséget nyújtó tagállam és az állampolgárság szerinti tagállam nem őrizheti meg a kérelmező személyes adatait három évnél tovább. A megőrzési időszak lejártá után a kérelmező személyes adatait törölni kell.

14. cikk

Nyomon követés

- (1) A tagállamok rendszeresen nyomon követik ezen irányelv alkalmazását a következő mutatók alapján:
- a 3. cikknek megfelelően kibocsátott uniós ideiglenes úti okmányok;
 - a 7. cikknek megfelelően kibocsátott uniós ideiglenes úti okmányok;
 - a hamis és meghamisított uniós ideiglenes úti okmányok esetei.
- (2) A tagállamok megszervezik a fenti (1) bekezdésben ismertetett mutatók változásának méréséhez szükséges adatok előállítását és gyűjtését, és évente szolgáltatják ezeket az információkat a Bizottságnak.
- (3) A 11. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárással összhangban, a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el az (1) bekezdésben említettek mellett további mutatók létrehozására vonatkozóan.

15. cikk
Értékelés

- (1) A Bizottság – leghamarabb az ezen irányelv átültetésének kezdőnapjától számított öt év elteltével – értékeli az irányelvet, beleértve a személyes adatok bizottsági szintjének megfelelőségét, és a főbb megállapításokat jelentésbe foglalja, amelyet megküld az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.
- (2) A tagállamok megküldik a jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

16. cikk
Hatályon kívül helyezés

- (1) A 96/409/KKBP határozat ezen irányelv hatálybalépésétől számított 24 hónap elteltével hatályát veszti.
- (2) A hatályon kívül helyezett határozatra történő hivatkozásokat ezen irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni.
- (3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az (1) bekezdésben említett időpontig megsemmisítsék a 96/409/KKBP határozat szerint előállított ideiglenes úti okmány formanyomtatványokat.

17. cikk
Átültetés

- (1) A tagállamok legkésőbb 12 hónappal az irányelv hatálybalépését követően elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Ezeket a rendelkezéseket az irányelv hatálybalépését követő 24 hónap elteltével alkalmazzák.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

18. cikk
Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

*19. cikk
Címzettek*

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*